

Nostalji... İnegöl Sinemaları...

ekrempeker@gmail.com

Facebook

Twitter

Google+

Tüm Yazıları

Ekrem Hayri PEKER

20 Ekim 2019 Pazar

Kaf Dağı'nın ardından gelenler

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Ekrem Hayri Peker : Nostalji... İnegöl Sinemaları...

20 Ekim 2019 Pazar

Sinemayla babamın yedek subay olarak bulunduğu Gaziantep'te tanıştım. O yıllarda seyrettiğim birkaç film sahnesi yıllarca rüyalarım girip, durdu. Yıllar sonra bu sahnelerin ikisinin "Rüzgâr Gibi Geçti" ve "Normandiya Çıkarması" filmlerine ait olduğunu öğrendim. Aklımda kalan o üçüncü sahneyse hala kayıp. O döneme ait bir macera filmi olmalı. O zamanlar 5 yaşındaydım. Evimizde radyo bile yoktu, televizyonun ismini bilen insan sayısı sınırlıydı.

Sonrası Yenişehir'in Subaşı köyünde iki yıl kaldık. Sonra babam İnegöl'e tayin oldu ve sinemaya tekrar kavuştum.

İnegöl'ün nüfusu yaklaşık 30 bindi. Geldiğimizde iki kışlık, bir yazlık sinema vardı. Kemal Anıl'ın işlettiği yazlık sinemanın ismi "Güneş Sineması"ydı. İnegöl'den ayrıldığım yıllarda kapalı sinemaya çevrildi. Kışlık sinema iki taneydi. Biri şehir merkezindeki Yıldız Sineması, tiyatro ve konser salonu olarak kullanılan Eski Halkevi binası, Marmara Sineması. Sonraki yıllarda iki yazlık sinema daha açıldı. Biri Bursa Caddesi üzerinde açılan Marmara Sineması, çarşı içinde açılan yazlık sinemadan daha büyüktü.

Neler seyretmedim bu sinemalarda. Turist Ömer'le 'Yeşşe' dedik. Öztürk Serengil'e, Necdet Tosun'a güldük. Belgin Doruk, Leyla Sayar, Fatma Girik, Türkan Şoray'ların çevirdiği aşk filmlerinde hüznüldük.

Western filmlerini seyredip, onlara özendik. Bayramlarda kovboy kıyafetlerine büründük.

On Emir gibi filmlere okul olarak gittik. İlkokulda yazlık Güneş Sineması'na gece sınıfça gittik. Babam yönetmen Muhteşem Durukan'la tanıştırdı. Filmin konusu okulda birinci olan ve ödül olarak bir madalyon alan arkadaşını öldüren ve göle düşen madalyonu bulmak isterken göle düşüp ölen bir kız öğrenciyi anlatıyordu. Muhteşem Bey, "Kalpaklılar (Samim Kocagöz'ün eseri) adlı bir film çekmek istiyorum" demişti.

"Kargacı Halil" adıyla izlediğim bir filmin sahne sahne benzerini üç yıl sonra yabancı bir western filmi olarak seyretmenin şaşkınlığını da yaşadım. Yıllar sonra aynı benzerliği Yılmaz Güney'in acı filminin bire bir kopyasını İbrahim Tatlıses'in başrol de oynadığı bir filmde izledim.

Pazar günleri kardeşimle Yıldız Sineması'ndaki "Üç Film Birden" seanslarını kaçırmazdık.

Dönemin ünlü filmlerinden birisi de "İyi, Kötü, Çirkin" filmiydi. Filmin müziği de çok tutulmuştu. O dönemin film müzikleri plağa alınırdı. "Let Go", "Haydi Batıya" ya da "Hey Amigo, Çhe Sabata" galiba 'Hey yabancı, sen Sabata'yı biliyor musun?' anlamına geliyormuş.

Ünlü türkücülerin, şarkıcıların çok tutulan türküleri hemen filme çekilirdi. Daha sonra bu kervana arabeskçiler katıldı.

Zeki Müren'in başrolünde oynadığı "Senede Bir Gün" filmi hatırlıyorum. Hangi türkücünün filmiydi, şimdi hatırlamıyorum. Ama Marmara Sineması'nda "Çarşambayı Sel

Aldı” filmini arkadaşım Levent’le seyredirken gülmekten öldük. Düşünün, adam karnına mermi yiyor, sonra birkaç kilometre ötedeki köye yürüyerek gidip, bir de rakibini dövüyor. Seyircide hüznün var, bizdeyse kahkaha. Tepki artınca sinemadan çıkıp, dışarıda gülmeye başladık.

Yazlık Marmara Sineması

Tarkan, Kara Murat, Efelerin hayatını anlatan filmler modaydı. Suat Yalaz’ın Tarkan’ı art arda filme çekildi. Başrollerde Eva Bender ve kavga sahneleri arasına serpiştirilen erotik sahneler...

Kuyu, Menderes Köprüsü, Ankara Ekspresi ve Filiz Akın... Hudutların Kanunu, Acı,

Ağıt... Yılmaz Güney’in tüm filmlerini seyretmişim.

Mustafakemalpaşa’da seyrettiğim birkaç filmin adını anımsamıyorum. 1971 yılında üniversiteyi okumak için gittiğim Eskişehir sinema açısından bir cennetti.

İnegöl'deki yazlık sinemalarda balkon yoktu. Kışlık sinemalar balkonluymdu. Ama loca olup olmadığını hatırlamıyorum. Sinemaya gitmek bir kültürdü. Ailecek, bazen akraba ve komşu ailelerle anlaşılır, hep beraber sinemaya gidilirdi.

İnegöl'de kışlık sinemalarda kabuklu yemiş yasaktı, ama sanki eski halkevi olan binada pazar günleri serbestti. Yazlık sinemalarda bu yasak yoktu. Filmi izlerken çekirdek yiyip, gazoz içebilirdiniz.

Film aralarında büfeye hücum edilirdi. Gazoz, çekirdek ve diğer kuruyemiş kuyruğuna girilirdi. Bazen kuyruk bitmez, film başladıktan sonra elde gazoz, boynunuzu eğip, yerinize geçerken, homurtular, 'hop filmi göremiyoruz' seslerini duyardınız. Sinema dairelerine çok girip, filmlerin nasıl sarıldığını ve oynatıldığını gördüm. Filmler alüminyum kutularda saklanıyordu. Film bitince tekrar aktarma yapılır, başa alınırdı. Kopan kısımları makinist keser ve yapıştırırdı. Aradaki parçaları çocuklara dağıtırdı. Sarılan filmler dağıtıcıya verilir, yeni filmler alınırdı. İlgi gören filmler kopya fazla çıkarılmışsa 5-6 gün oynardı.

Oskar almış filmlere, kamuoyunda ses getirmiş filmlere sınıfça giderdik. On emir, Ben Hur, Samson ve Dalila, Kleopatra, Doktor Jivago filmlerine sınıfça gitmiştik. Bir Avuç Dolar, İyi Kötü Çirkin o dönem üzerinde çok konuşulan kovboy filmleriydi. Bu filmlerin müzikleri de çok meşhur olmuştu. Bursa'daki sinemalara daha kaliteli filmler gelirdi. Bursa'da İnegöl'den daha çok sinema vardı.

O yıllarda, Cumhuriyet'in ilk yıllarında kurulmuş ilkokulların birçoğunda gösteri salonu ve 8'mm'lik film oynatan makineler bulunuyordu. İnegöl'deki Gazipaşa İlkokulu'nda hepsi Amerikan yapımı haber, belgesel nitelikli filmler öğrencilere izletilirdi. Tek anımsadığım

Yunanistan'ın bir köyündeki aşı kampanyasıyla ilgiliydi, filmde aşı ekibi papazı ziyaret ediyor, köylüyü ikna etmesini istiyordu.

İnegöl sinemalarını Refia Aydın(Peker)'dan dinleyelim; "İnegöl'de benim çocukluğumda 60-70li yıllarda bir açık iki kapalı sinema vardı. İsimlerini hatırlayamadım, ama biri meydanda diğeri ise İnegöl Köftecisi'ne yakın diğeri Kavaklaraltı'na giden caddenin üzerindeydi.

Rahmetli babam, bize iki ağabeyim ve bana her hafta sinema için bilet ve gazoz parası verirdi, o zamanlarda sinemada gazoz içmek çok havalıydı. Büyük abimle birlikte giderdik. Abim sinemanın önünde afişleri inceler beğenmediği film, yani bize uygun olmayan film olduğu zaman hiç bilet almadan geri dönerdik. Bizim için yani küçük ağabeyim ve benim için bu büyük bir hayal kırıklığı idi. Çünkü hafta içinde bu heyecanı yaşar hazırlanırdık. Banyolarımızı yapar en güzel giysilerimizi giyer saçlarımızı kendimizce güzelce tarar ve sinemaya baba ve annemin tembihleri eşliğinde giderdik ki bu en çok "Abinizin sözünden çıkmayacaksınız"dı. Tabii tüm bunların sonunda boş geri dönüş bizim için üzücüydü. Benim çok küçük olduğum zamanlarda abilerimi kaprislerimle üzürdim. Sinema ve gazoz parasını büyük abime verirdik bizim yerimize o alırdı. Bazen ben eve geri dönerken hiç param kalmadı diye ağlardım. O zaman da abilerim ellerindeki paraları bana verirler, sonra 'seni bir daha sinemaya götürmeyeceğiz' derlerdi. Ama sinemaya gitme günü gelince de bana kıyamazlardı, yine götürürlerdi. Çarşamba günü meydandaki sinemada kadınlar matinesi olur ve o gün annem ve kız kardeşim Müzehher'le giderdik. O gün sinema çıkışı meydan kadın dolardı. Hele bir de acıklı bir film ise ağlayan hıçkırın kadınlar olurdu, bazı kadınlar evlerine kadar ağlayarak giderlerdi. Ben annemin ağlamasını izlerdim. Kardeşim biraz büyüyünce büyük abim onu çocuk filmlerine götürürdü. Tabii ki bende yanlarında giderdim. Bu filmler Pamuk prenses, Yedi Cüceler, Külkedisi ve benzeri filmlerdi. Filmleri seyrederken seyirci de oyunun içine girer adeta olayı yaşardı. Kahraman alkışlanır kötüler yuhalanırdı."

İnegöl Ortaokulu'nun spor salonunda öğretmen ailelerine film oynatılırdı. Babam, annem ve kız kardeşimle buraya gelirdik. Burada ilk seyrettiği film Türkan Şoray ve Murat Soydan'ın başrollerde oynadığı "Bir Dağ Masalı" filmiydi. Türkan Şoray idealist bir öğretmeni rolündeydi. Filmi bu kadar net hazırlamamın nedeni;

*"Orada bir köy var uzakta,
Gitmesek de, görmesek de
O köy
Bizim köyümüzdür"*

Şarkısını bu filmde duyup, ezberlemiştim.

Yıldız Sineması'nda pazar günleri 3 film seyretmişliğimiz, kapının önünde renkli yumurta tokuşturmuşluğumuz, Teksas-Tommiks'e para atmışlığımız da var. İlk sinemaskop filmi burada seyretmiştim. Münir Kandemir (Emekli itfaiyeci)

- Ekrem Hayri Peker

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category araştırma]

[tags NOSTALJİ DÜNYASI, Ekrem Hayri Peker, Nostalji, İnegöl Sinemaları]